

De steeds verder oprukkende

Zeelandisering

van Stad & Achterland

Zeeland - gewest in de ban van de luimen van de zee in de monding van de delta van Rijn, Maas en Schelde. De Watersnood van 1953 vormt er een onlosmakelijk onderdeel van het collectieve geheugen. Sinds die tijd zijn die luimen van water er zeker niet minder op geworden en met de verdere effecten van de klimaatverandering lijkt de toekomst er evenmin rooskleurig voor te staan. En dat geldt niet alleen voor Zeeland, maar ook voor de ring van grote havensteden rond de delta evenals voor het evenzeer kwetsbare achterland van Holland, Noordwest Brabant en het gebied van de grote rivieren. Vanuit deze optiek verschijnt Zeeland als het voorland voor de rest van West-Nederland en aangrenzende Vlaamse zones. Een voorland, een toekomstperspectief dat er niet om liegt. Dat is allereerst het geval voor de even dichtbevolkte als waterstaatkundig kwetsbare stedelijke concentraties in en om de delta als de agglomeratie van Den Haag Rotterdam en de Drechtsteden. De verstedelijking zou hier alleen al om veiligheidsredenen op termijn flink terug gebracht moeten worden. Economisch en sociaal kan dat ook heel goed; de motor van innovatieve economie heeft zich inmiddels verder landinwaarts verplaatst, naar Amsterdam, Utrecht en 'Brainport' Eindhoven bijvoorbeeld. De Randstad waaiert uit, wordt de Waaiestad die niet bij de grens stopt. De Noord-Brabantse stedenband wordt meer en meer de brug tussen Randstad Holland en Vlaamse Ruit.

Het waterstaatkundig precaire gedeelte van deze Waaiestad strekt bevindt zich hoofdzakelijk in het laaggelegen westen en het rivierrijke midden van Nederland. Met verder stijgen van de zeewaterspiegel zullen zout en zoet water hier steeds vaker om voorrang gaan strijden. Hun speelveld zal zich in de loop van deze eeuw niet langer beperken tot de delta en het vlechtwerk van de grote rivieren maar zich ook gaan uitbreiden naar het westelijk deel van Hollands Groene Hart met zijn diep gelegen en daarom voor verzilting vatbare droogmakerijen, daar helpen op termijn geen Dijkkring 14 en een robuuste Noorder Lekdijk aan. Tegen het eind van de eeuw doemt het beeld op van een sterk uitvergroet Zeeland met veel blauw en groen met daartussen verspreid liggend veel kleiner geworden steden met hun markante historische centra. Steden als Leiden, Delft, Gouda en Dordrecht als het Middelburg, Vlissingen, Goes en Zierikzee van het nieuwe, sterk uitgedijde Zeelandschap.

Hoe de oude 'kleine' Zeeuwse delta zich met dat alles zal ontwikkelen? Waarschijnlijk op den duur met beduidend meer zout, veel meer dan een Haringvlietdam-op-een-kier en een zilte Volkerak. De delta kan zich ontpoppen als een blauw-groene long voor de Waaiestad. Een gewest met een verder krimpende omvang van de bevolking, net als in grote delen van het nieuwe grotere Zeelandschap van de Waaiestad overigens. Waar het goed toeven is voor toerist, recreant en 'zorg-inwoner'. En waar de gewestelijke en nationale overheden de moed hebben kunnen opbrengen een dreigende verstening van kust, strand en duinen pro-actief tegen te gaan. Met een verdere 'Vervlaamsing' van de Zeeuwse kust legt de kip met de gouden eieren veel eerder het loodje dan planologen zich *überhaupt* kunnen voorstellen.